

Sygn. akt II AKa 67/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Grabczyńska-Mikocka
Sędziowie:	SSA Jacek Polański (spr.) SSO Sławomir Noga (del.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Palonek

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Barbary Jasińskiej

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2013 roku sprawy wnioskodawcy

A. M.

o zadośćuczynienie

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 23 stycznia 2013 roku sygn. akt III Ko 117/12

I. Zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną;

II. Kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 67/13

UZASADNIENIE

Pełnomocnik A. M. złożył w dniu 25 kwietnia 2012 r. wniosek, w którym domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa na jej rzecz kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec wnioskodawczynie postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 9 grudnia 2005 r. w sprawie IX Kp 869/05.

Wyrokiem z dnia 23 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powyższy wniosek, kosztami postępowania obciążając Skarb Państwa.

Od wyroku tego apelację wywiódł pełnomocnik wnioskodawczynie, zarzucając mającą wpływ na treść wyroku obrazę przepisów postępowania – art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. - polegającą na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego i oparciu orzeczenia jedynie na jego części, co doprowadziło do błędnego przyjęcia, że zastosowane względem wnioskodawczynie A. M. tymczasowe aresztowanie nie było niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k.

W uzasadnieniu apelujący podniósł, że zaskarżony wyrok jest niesłuszny, ponieważ:

1. Sąd I instancji nie wziął pod uwagę, że już na etapie stosowania tymczasowego aresztowania przyjęta w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów kwalifikacja z art. 271 § 3 k.k. była oczywiście błędna i należało przyjąć kwalifikację z art. 62 § 2 k.k.s., zagrożonego karą znacznie łagodniejszą, w szczególności nie pozwalającą na przyjęcie, że wnioskodawczyni groziła surowa kara;
2. w chwili stosowania tymczasowego aresztowania nie uprawdopodobniono w wymaganym stopniu popełnienia przez wnioskodawczynię zarzucanych jej przestępstw, w szczególności co do wysokości uszczuplenia należności Skarbu Państwa; już zatem na tym etapie prawidłowa ocena materiału dowodowego prowadziłyby do wniosku, że może zostać orzeczona kara z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, zwłaszcza, że wnioskodawczyni była osobą niekaraną;
3. obawa matactwa ze strony wnioskodawczyni nie istniała;
4. dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania wystarczające było stosowanie wolnościowych środków zapobiegawczych;
5. nieprawidłowo nie odstąpiono od stosowania tymczasowego aresztowania w sytuacji, gdy zachodziły przesłanki z art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k., gdyż zarówno wnioskodawczyni, jak i jej mąż byli pozbawieni wolności, a wychowywali dwoje dzieci, w tym jedno zaledwie dwuletnie;
6. Sąd I instancji niezasadnie też przyjął, że zaliczenie na poczet grzywny tymczasowego aresztowania w pełni rekompensuje doznaną przez wnioskodawczynię krzywdę; tymczasowe aresztowanie spowodowało dla niej ciężkie skutki w serze życia rodzinnego i osobistego oraz utrudniło spełnienie obowiązków wychowawczych wobec dzieci.

W związku z powyższym apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz A. M. dochodzonego zadośćuczynienia, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jest oczywiście bezzasadna.

Zaskarżony wyrok jest prawidłowy. Choć bowiem Sąd I instancji wadliwie uznał, że tymczasowe aresztowanie wnioskodawczyni nie było niewątpliwie niesłuszne, to jednak trafnie wskazał, iż krzywda, której doznała wnioskodawczyni na skutek zastosowania wobec niej tymczasowego aresztowania, została zrekompensowana poprzez zaliczenie go na poczet kary grzywny wymierzonej jej wyrokiem Sądu Rejonowego w Kielcach w sprawie sygn. akt II K 247/06. Zaliczenie takie wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie przepisów Rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego za ten sam okres (postanowienie 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r. sygn. I KZP 28/07 – OSNKW 2007/10/70, LEX nr 309731).

W kontekście powołanego wyżej postanowienia Sądu Najwyższego i zawartych w jego uzasadnieniu rozważań bezpodstawne jest twierdzenie skarżącego, jakoby zaliczenie tymczasowego aresztowania na poczet grzywny w pełni nie zrekompensowało doznanej przez wnioskodawczynię krzywdy. Mieć zresztą należy na uwadze, że z woli ustawodawcy istnieje obowiązek zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie na poczet orzeczonej kary grzywny i to przy wykorzystaniu stałego „przelicznika” (art. 63 § 1 k.k.). Oskarżony nie ma więc możliwości wyboru, a w szczególności nieskuteczne byłoby jego oświadczenie, że rezygnuje z dokonania takiego zaliczenia, bo chce zapłacić karę grzywny i domagać się wyższego odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie (aczkolwiek taki skutek może faktycznie osiągnąć występując o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie i uzyskując je zanim zapadnie wyrok skazujący go na tę karę grzywny, na poczet której okres tymczasowego aresztowania powinien zostać zaliczony).

Ma rację skarżący wywodząc, że oczywista niesłuszność tymczasowego aresztowania wnioskodawczynie wynika z tego, że już w momencie zastosowania tego środka zapobiegawczego zachowania wnioskodawczynie nie powinny być kwalifikowane jako przestępstwa z art. 271 § 3 k.k., a jedynie z art. 62 § 2 k.k.s., gdyż ten ostatni przepis stanowi *lex specialis* w sytuacji – tak jak w niniejszej sprawie – gdy sprawca wystawia fakturę nierzetelną godząc w obowiązek podatkowy (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2003 r. sygn. I KZP 22/03 – OSNKW 2003/9-10/75, LEX nr 80380). Gdyby zatem od początku prawidłowo zakwalifikowano zachowania wnioskodawczynie, to niemal pewne jest, że nie zostałyby ona tymczasowo aresztowana, bo nie byłoby podstaw do formułowania obawy utrudniania postępowania z powodu grożącej jej surowej kary (w oparciu o zarzut popełnienia przestępstw z art. 271 § 3 k.k.), ale także z uwagi na treść art. 259 § 3 k.p.k. Podzielenie w tym zakresie stanowiska skarżącego powoduje, że bezprzedmiotowe byłoby jeszcze rozważanie, czy w chwili zastosowania tymczasowego aresztowania popełnienie przestępstw zarzuconych wnioskodawczynie było w wysokim stopniu uprawdopodobnione, czy istniała obawa matactwa z jej strony, czy wystarczające do zapewnienia prawidłowego toku postępowania nie byłoby zastosowanie wolnościowych środków zapobiegawczych i czy nie należało odstąpić od tymczasowego aresztowania wnioskodawczynie na podstawie art. 259 § 1 pkt 2 k.p.k.

Powtórzyć jednak należy, iż pomimo stwierdzenia, że tymczasowe aresztowanie wnioskodawczynie było niewątpliwie niesłuszne, wyrządzone jej tym szkoda i krzywda zostały zrekompensowane poprzez zaliczenie całego okresu tymczasowego aresztowania na poczet wymierzonej wnioskodawczynie kary grzywny, co uniemożliwia skuteczne dochodzenia przez nią w chwili obecnej zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Dodać przy tym jeszcze należy, iż choć wnioskodawczynie poniosła nieuzasadnione i nazbyt surowe w okolicznościach sprawy konsekwencje, to jednak nie bez znaczenia jest i to, że sprowokowała je swoim przestępczym zachowaniem.

Dlatego Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 554 § 2 k.p.k.